

Ασκήσεις ΣΤ

1. Έστω $F_1 \xrightarrow{\pi_1} F_2 \xrightarrow{\pi_2} F_3 \cdots \xrightarrow{\pi_n} F_{n+1} \cdots$ μια άπειρη ακολουθία πεπερασμένα γεννώμενων ελευθέρων ομάδων και επιμορφισμών. Δείξτε ότι υπάρχει ένας δείκτης s έτσι ώστε για κάθε $i \geq s$ ο π_i να είναι ισομορφισμός.
2. Έστω $F = \langle x, y \rangle$ η ελεύθερη ομάδα σε δύο γεννήτορες. Έστω N η κανονική υποομάδα της F η παραγόμενη από τα $xyx^{-1}y$ και $yxy^{-1}x$. Να υπολογίσετε την ελεύθερη διάσταση της N και να βρήτε ένα σύνολο ελευθέρων γεννητόρων της.
3. Έστω G ομάδα. Να αποδείξετε την ισοδυναμία των παρακάτω προτάσεων.
  - i) $\bigcap \{ H \mid H \leq_f G \} = 1$.
  - ii) $\bigcap \{ N \mid N \triangleleft_f G \} = 1$.
  - iii) Για κάθε $g \in G$ υπάρχει M_g πεπερασμένη ομάδα και $\varphi : G \rightarrow M_g$ ομομορφισμός έτσι ώστε $\varphi(g) \neq 1$.
  - iv) Για κάθε $g \in G$ υπάρχει $H_g \leq_f G$ έτσι ώστε $g \notin H_g$.
4. Έστω $F = \langle a, b \rangle$ η ελεύθερη ομάδα σε δύο γεννήτορες και N_k η κανονική υποομάδα της F η παραγόμενη από τα a^{2^k} και b , $k \geq 0$. Δείξτε ότι κάθε F/N_k είναι πεπερασμένη κυκλική.
Έστω $N = \bigcap_k N_k$. Δείξτε ότι η F/N είναι άπειρη κυκλική.
5. Έστω $F = \langle a, b \rangle$ η ελεύθερη ομάδα σε δύο γεννήτορες. Δείξτε ότι η απεικόνιση $\varphi : F \rightarrow F$ με $\varphi(a) = ab$ και $\varphi(b) = a^{-1}$ ορίζει ένα αυτομορφισμό της F . Να υπολογίσετε τον αντίστροφό του.
Να ορίσετε έναν μονομορφισμό της F , ο οποίος δεν είναι αυτομορφισμός.
Μπορείτε να ορίσετε έναν επιμορφισμό της F , ο οποίος δεν είναι αυτομορφισμός?
6. Έστω $F = \langle x, y \rangle$ η ελεύθερη ομάδα διάστασης 2. Ορίζουμε H να είναι το σύνολο όλων των στοιχείων της F με άρτιο (ανηγμένο) μήκος.
Δείξτε ότι το H είναι κανονική υποομάδα της F δείκτη 2. Μάλιστα δε η H είναι ελεύθερη διάστασης 3. Συγκεκριμένα δείξτε ότι το σύνολο $\{x^2, xy, xy^{-1}\}$ αποτελεί ένα σύνολο ελευθέρων γεννητόρων της H .
7. i) Έστω $\text{Aut}(\mathbb{Q})$ η ομάδα αυτομορφισμών της προσθετικής ομάδας των ρητών. Δείξτε ότι η $\text{Aut}(\mathbb{Q})$ είναι ισόμορφη με την πολλαπλασιαστική ομάδα $(\mathbb{Q}^*, \cdot)$ των ρητών αριθμών.
ii) Δείξτε ότι η $(\mathbb{Q}^*, \cdot)$ είναι προσεγγιστικά πεπερασμένη.
Συγκρίνετε με το γνωστό θεώρημα ότι η ομάδα αυτομορφισμών μιας πεπερασμένα γεννώμενης προσεγγιστικά πεπερασμένης ομάδας είναι προσεγγιστικά πεπερασμένη.
8. Μια ομάδα G θα ονομάζεται **διαιρετή**, αν για κάθε $g \in G$ και κάθε $n \in \mathbb{N}$ η εξίσωση $x^n = g$ έχει λύση στην G , δηλαδή υπάρχει $r \in G$ έτσι ώστε $r^n = g$.
Δείξτε ότι:
Κάθε πηλίκο μιας διαιρετής ομάδας είναι διαιρετή ομάδα.
Μια διαιρετή ομάδα δεν έχει (γνήσιες) υποομάδες πεπερασμένου δείκτη.
Κάθε ομομορφισμός $\varphi : G \rightarrow \Phi$ από μια διαιρετή ομάδα G σε μια πεπερασμένη ομάδα Φ είναι τετριμμένος.
Μια διαιρετή ομάδα G δεν είναι προσεγγιστικά πεπερασμένη.

9. Έστω p ένας πρώτος αριθμός και η ομάδα με παράσταση $G = \langle a_1, a_2 \dots \mid a_{i+1}^p = a_i, a_i a_j = a_j a_i \rangle$.

Δείξτε ότι:

Η G είναι διαιρετή.

Η G δεν είναι πεπερασμένα γεννώμενη.

Η G είναι τοπικά κυκλική, δηλαδή κάθε πεπερασμένα γεννώμενη υποομάδα της είναι κυκλική.

Η G δεν είναι προσεγγιστικά πεπερασμένη.

10. Έστω G μια ομάδα.

Τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα.

i) Η G είναι προσεγγιστικά πεπερασμένη.

ii) Υπάρχει μια οικογένεια $(K_i)_{i \in I}$ πεπερασμένων ομάδων όπου η G εμφυτεύεται στο καρτεσιανό γινόμενο $\prod_{i \in I} K_i$.

11. Έστω G μια ομάδα και $S = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$ ένα σύνολο γεννητόρων της. Έστω $\mathcal{G}(G, S)$ το αντίστοιχο γράφημα Cayley. Έστω H η υποομάδα της G η παραγόμενη από τα στοιχεία $a_2, a_3, \dots, a_n$. Από το γράφημα $\mathcal{G}(G, S)$ διαγράφουμε όλες τις ακμές που αντιστοιχούν στον γεννήτορα a_1 .

Δείξτε ότι προκύπτει ένα μη συνεκτικό γράφημα, το οποίο αποτελείται από συνεκτικά υπογραφήματα, όλα ισόμορφα μεταξύ τους. Κάθε ένα από τα οποία έχει ως κορυφές τα στοιχεία ενός συμπλόκου gH .

Εφαρμογή: Έστω G η διεδρική ομάδα $D_{2n} = \langle a, b \mid a^2 = 1, b^n = 1, aba = b^{n-1} \rangle$ και ως H μια περίπτωση έχουμε $H_1 = \langle a \rangle$ και μια άλλη $H_2 = \langle b \rangle$.

12. Έστω Γ ένα γράφημα. Τα ακόλουθα είναι ισοδύναμα.

(α') Το Γ είναι δένδρο.

(β') Για κάθε δύο κορυφές $v, u \in V(\Gamma)$ υπάρχει μοναδικό ανηγμένο μονοπάτι με άκρα τις v και u .

(γ') Διαγράφοντας οποιαδήποτε ακμή e , το γράφημα καθίσταται μη συνεκτικό.

(δ') Στην περίπτωση που το Γ είναι πεπερασμένο ισχύει: $|V(\Gamma)| = |E(\Gamma)| + 1$.

13. Έστω G μια ομάδα, η οποία δρα χωρίς αντιστροφές επί του δένδρου T . Για κάθε $g \in G$ και για κάθε κορυφή $v \in V(T)$ ορίζουμε $d(gv, v) =$ το μήκος του (μοναδικού) ανηγμένου μονοπατιού που έχει άκρα τις κορυφές gv και v . Έστω $r(g) = \min\{d(gv, v), v \in V(T)\}$ και $T_g = \{v \in V(T) \mid d(gv, v) = r(g)\}$.

i) Δείξτε ότι το T_g αποτελεί τις κορυφές ενός υποδένδρου του T . Επιπλέον δείξτε ότι στην περίπτωση, όπου $r(g) \neq 0$, το T_g είναι ένα διπλά άπειρο μονοπάτι.

ii) Έστω $g, t \in G$ και $n \in \mathbb{Z}$. Δείξτε ότι $r(g^n) = |n| \cdot r(g)$ και $r(t^{-1}gt) = r(g)$.

Επί πλέον δείξτε ότι το αποτέλεσμα της δράσης της κυκλικής ομάδας $\langle t \rangle$ επί του δένδρου T_g είναι το δένδρο $T_{tgt^{-1}}$.

14. Έστω $(T, \leq)$ ένα μερικά διατεταγμένο σύνολο. Για κάθε $u \in T$ έστω $A_u = \{v \in V(T) : v \leq u\}$.

Υποθέτουμε ότι το T έχει τις εξής ιδιότητες:

i) Υπάρχει ελάχιστο στοιχείο στο T . Δηλαδή υπάρχει $u_0 \in T$ με $u_0 \leq v$ για κάθε $v \in T$.

---

ii) Για κάθε $u \in T$ το σύνολο A_u είναι γραμμικά διατεταγμένο.

iii) Για κάθε $u \in T$ το σύνολο $S_u = \{w \in T \mid u < w \text{ και δεν υπάρχει } x \in T \text{ έτσι ώστε } u < x < w\}$ είναι πεπερασμένο.

Κατασκευάζουμε το εξής γράφημα X : Ορίζουμε $V(X) = T$ και σύνολο προσανατολισμένων ακμών $E_+(X) = \{(u, v) \in T \times T \text{ με } v \in S_u\}$. Δείξτε ότι το X είναι δένδρο.

Έστω G μια ομάδα, η οποία δρα επί του X με την ιδιότητα να διατηρεί την διάταξη (αν $u, v \in T$ με $u \leq v$ τότε $gu \leq gv, g \in G$).

1) Να περιγράψετε την σταθεροποιούσα και την τροχιά μιας κορυφής $u \in T$.

2) Έστω $u, v \in T$ με $u \leq v$. Δείξτε ότι $Stab_G(u) \geq Stab_G(v)$.

3) Έστω $u_0 < u_1 < \dots < u_n < \dots$ μια άπειρη γνησίως αύξουσα κορυφών του X . Δείξτε ότι υπάρχει μια ακολουθία υποομάδων της G με $G = G_0 \geq G_1 \geq \dots \geq G_i \geq G_{i+1} \geq \dots$ με $[G_i : G_{i+1}] \leq |S_{u_{i+1}}|$.

4) Υποθέτουμε ότι υπάρχει κορυφή u με $Stab_G(u) = 1$. Τι συμπεραίνετε για την ομάδα G ?